

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 6 lipca 2022 r.

BADK.DPK.133.82.2022MK

P10-31/22	Data wpływu petycji 29 kwietnia 2022 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 6 lipca 2022 r.

PRAWO WYBORCZE

TEMAT

**ZMIANY W SPOSOBIE PRZEPROWADZANIA
WYBORÓW DO SEJMU**

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

Michał Majewski.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 160, 202 i 203 oraz załącznika nr 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy, celem wprowadzenia zmian w przeprowadzaniu wyborów do Sejmu RP.

UZASADNIENIE WNOSZACEGO PETYCJE:

W opinii autora petycji, obecnie obowiązujący system ustalania prawidłowej liczby posłów wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych nie zadziałał w sposób właściwy w wyborach przeprowadzonych w roku 2015 i 2019. Powodem było niewykonanie przez Sejm RP zaleceń Państwowej Komisji Wyborczej.

Wnoszący petycję wskazał na niezgodność w liczby posłów wybieranych zgodnie z art. 202 § 1 Kodeksu wyborczego, a treścią załącznika nr 1 do ustawy zawierającego wykaz okręgów wyborczych do Sejmu. Z tego powodu zaproponował, aby techniczne przeliczenie liczby posłów wybieranych w poszczególnych okręgach zostało przekazane do kompetencji PKW.

Dodatkowo autor petycji wnioskował o wprowadzenie rozwiązania stanowiącego, że liczba mandatów przypadających na okręg warszawski uwzględniać będzie Polaków głosujących zagranicą. Wszystkie osoby głosujące w okręgu 19 uznane byłyby za mieszkańców tego okręgu dla potrzeb liczenia normy przedstawicielstwa i liczby wybieranych posłów w tym okręgu.

W celu realizacji wyżej wskazanych postulatów petytor zaproponował wprowadzenie następujących zmian w przepisach:

– dodanie punktu 2b w art. 160 § 1 o treści: „Ustalenie prawidłowej liczby posłów wybieranych w każdym okręgu wyborczym w wyborach do Sejmu według procedury określonej w art. 202 § 1 na podstawie aktualnych danych dotyczących liczby mieszkańców publikowanych w rejestrze wyborców zgodnie z art. 165 § 1 punkt 4”;

– dodanie punktu 3 w art. 202 § 1 w brzmieniu: „Dla ustalenia liczby mieszkańców kraju dokonuje się sumowania liczby mieszkańców wszystkich okręgów wyborczych według rejestru wyborców opisanym w art. 18 oraz całkowitej liczby wyborców uprawnionych do głosowania w obwodach głosowania za granicą opisanym w art. 14 § 1 w ostatnich wyborach do Sejmu. W obliczeniu normy przedstawicielstwa dla poszczególnych okręgów wyborczych, wyborcy uprawnieni do głosowania w obwodach głosowania za granicą są

sumowani z liczbą mieszkańców okręgu wyborczego właściwego dla dzielnicy Śródmieście miasta stołecznego Warszawy.”;

– zmianę art. 202 § 2 poprzez wykreślenie wyrazów „oraz liczbę posłów wybieranych w każdym okręgu” i nadanie przepisowi następującego brzmienia: „Podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa załącznik nr 1 do kodeksu.”;

– zmianę art. 202 § 3 poprzez dodanie wyrazów „w tym liczbę posłów wybieranych w danym okręgu” i nadanie przepisowi brzmienia: „Informację o okręgu wyborczym, w tym liczbę posłów wybieranych w danym okręgu, podaje się do wiadomości wyborcom danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej najpóźniej w 52 dniu przed dniem wyborów. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze.”;

– zmianę art. 203 § 1 poprzez wykreślenie wyrazów „i liczby posłów w nich wybieranych” i nadanie przepisowi brzmienia „Państwowa Komisja Wyborcza przedkłada Sejmowi wnioski w sprawie zmiany granic okręgów wyborczych, jeżeli konieczność taka wynika ze zmian w zasadniczym podziale terytorialnym państwa lub ze zmiany liczby mieszkańców w okręgu wyborczym lub w kraju.”;

– zmianę załącznika nr 1 przez usunięcie informacji o liczbie wybieranych posłów w poszczególnych okręgach wyborczych.

W opinii wnoszącego petycję, „przyjęcie zaproponowanych zmian spowoduje, że zasady wynikające z normy przedstawicielstwa opisane w Kodeksie wyborczym będą respektowane w każdych wyborach i liczba mandatów przypisanych do konkretnego okręgu wyborczego będzie odpowiadała aktualnej liczbie mieszkańców tego okręgu”.

Jak podkreśla wnoszący petycję, przedstawiona propozycja ma fundamentalne znaczenie dla równości wyborów do Sejmu i do zapewnienia poprawnej liczby wybieranych posłów w poszczególnych okręgach wyborczych, zgodnej z Konstytucją RP oraz zasadami Kodeksu wyborczego.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1319) w art. 160 § 1 określa zadania Państwowej Komisji Wyborczej w sprawach związanych z przeprowadzaniem wyborów. Należą do nich:

- 1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego;
- 2) sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem i aktualizowaniem rejestru wyborców oraz

sporządzaniem spisów wyborców;

2a) prowadzenie wykazu osób, wobec których wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów i udostępnianie danych tych osób komisjom wyborczym rejestrującym listy kandydatów i kandydatów;

3) powoływanie okręgowych i rejonowych komisji wyborczych oraz rozwiązywanie okręgowych i rejonowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań;

3a) rozwiązywanie w wyborach do Sejmu i Senatu, wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej, wyborach do Parlamentu Europejskiego obwodowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań;

4) powoływanie i odwoływanie komisarzy wyborczych;

5) rozpatrywanie skarg na działalność okręgowych komisji wyborczych oraz komisarzy wyborczych;

6) ustalanie wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych, a także wzorów pieczęci organów wyborczych niższego stopnia;

7) ustalanie i ogłaszanie wyników głosowania i wyników wyborów w zakresie określonym przepisami szczególnymi kodeksu;

8) przedstawianie po każdym wyborach Prezydentowi Rzeczypospolitej, Marszałkowi Sejmu, Marszałkowi Senatu oraz Prezesowi Rady Ministrów informacji o realizacji przepisów kodeksu i ewentualnych propozycji ich zmian;

8a) przeprowadzenie sprawdzenia wybranych kart do głosowania i innych dokumentów z wyborów w celu wykluczenia podejrzenia nieprawidłowości w przebiegu wyborów w razie powzięcia uzasadnionego podejrzenia o możliwości wystąpienia nieprawidłowości;

9) prowadzenie i wspieranie działań informacyjnych zwiększających wiedzę obywateli na temat prawa wyborczego, w szczególności zasad głosowania oraz warunków ważności głosu w danych wyborach;

9a) skierowanie, w okresie 14 dni przed dniem wyborów, przystępnej informacji o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu do możliwie największej liczby wyborców z wykorzystaniem strony internetowej Komisji i za pośrednictwem środków masowego przekazu;

10) wykonywanie innych zadań określonych w ustawach.

Ustalenia liczby posłów wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych oraz

podziału województw na okręgi wyborcze (art. 202 § 1) dokonuje się według jednolitej normy przedstawicielstwa, obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców kraju przez ogólną liczbę posłów wybieranych w okręgach wyborczych, z uwzględnieniem przepisów art. 201 i następujących zasad:

1) ułamki liczby mandatów posłów wybieranych w okręgach wyborczych równe lub większe od 1/2, jakie wynikną z zastosowania jednolitej normy przedstawicielstwa, zaokrągla się w górę do liczby całkowitej;

2) jeżeli w wyniku postępowania, o którym mowa w pkt 1, liczba posłów wybieranych w okręgach wyborczych przewyższa liczbę wynikającą z przepisu art. 193, mandaty nadwyżkowe odejmuje się w tych okręgach wyborczych, w których norma przedstawicielstwa obliczona dla okręgu wyborczego jest najmniejsza. W przypadku gdy liczba posłów jest mniejsza od wynikającej z przepisu, dodatkowe mandaty przydziela się tym okręgom wyborczym, w których norma przedstawicielstwa obliczona dla okręgu wyborczego jest największa.

Podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice oraz liczbę posłów wybieranych w każdym okręgu, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa załącznik nr 1 do kodeksu (art. 202 § 2).

Informację o okręgu wyborczym podaje się do wiadomości wyborcom danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej najpóźniej w 52 dniu przed dniem wyborów. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze (art. 202 § 3).

Państwowa Komisja Wyborcza przedkłada Sejmowi wnioski w sprawie zmiany granic okręgów wyborczych i liczby posłów w nich wybieranych, jeżeli konieczność taka wynika ze zmian w zasadniczym podziale terytorialnym państwa lub ze zmiany liczby mieszkańców w okręgu wyborczym lub w kraju (art. 203 § 1).

W załączniku nr 1 do ustawy wymieniono 41 okręgów w wyborczych (wskazano obszary powiatów wchodzących w skład okręgu) oraz podano liczbę posłów wybieranych w każdym z okręgów. Ponadto dla każdego okręgu wskazana została siedziba okręgowej komisji wyborczej (miejsowość).

INFORMACJE DODATKOWE:

Jednolita norma przedstawicielstwa dla wyborów do Sejmu obliczana jest przez podzielenie liczby mieszkańców kraju przez ogólną liczbę posłów (460) wybieranych w okręgach wyborczych. Ustalona w ten sposób norma przedstawicielstwa służy z kolei do

oznaczenia liczby posłów wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych.

Przepis art. 202 Kodeksu wyborczego zawiera opis mechanizmu korygującego wskaźnik liczby mandatów przypadających okręgom wyborczym, ustalany w praktyce do czterech miejsc po przecinku. Polega on na tym, że jeżeli reszta (po przecinku) jest równa 0,5 lub większa, to zaokrągla się ją do liczby całkowitej, a jeżeli jest mniejsza od 0,5 – to wynik koryguje się w dół.

Jeżeli w wyniku takiego postępowania liczba posłów wybieranych w okręgach wyborczych przewyższa liczbę (460) wynikającą z przepisu art. 193, mandaty nadwyżkowe odejmuje się w tych okręgach wyborczych, w których norma przedstawicielstwa obliczona dla okręgu wyborczego jest najmniejsza. Natomiast w przypadku gdy liczba posłów jest mniejsza od wynikającej z przywołanego przepisu, dodatkowe mandaty przydziela się tym okręgom wyborczym, w których norma przedstawicielstwa obliczona dla okręgu wyborczego jest największa.

Po zarządzeniu wyborów do Sejmu, informację o okręgu wyborczym do wiadomości wyborcom każdego okręgu wyborczego, Państwowa Komisja Wyborcza podaje najpóźniej w 52. dniu przed dniem wyborów. Obwieszczenie zbiorcze o okręgach wyborczych oraz o każdym oddzielnie publikowane jest w Biuletynie Informacji Publicznej PKW.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz